

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1TdoV/17/2017
Identifikačné číslo spisu: 9512100052
Dátum vydania rozhodnutia: 25.01.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Štefan Michálik
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:9512100052.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Štefana Michálika a sudcov JUDr. Viliama Dohňanského, JUDr. Daniela Hudáka, JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Petra Szaba na neverejnom zasadnutí konanom 25. januára 2018 v Bratislave, v trestnej veci obvineného Y. O. a spol., vedenej na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku pod sp. zn. PK-2T/12/2012, opätovne prejednal dovolanie obvinených Y. O. a L. B. proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. apríla 2013, sp. zn. 1 To 10/2012, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. sa dovolanie obvinených Y. O. a L. B. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd v Pezinku rozsudkom z 25. septembra 2012, sp. zn. PK-2T/12/2012, uznal obvineného Y. O. za vinného z obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 Tr. zák. formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. c) Tr. zák. a obvineného L. B. z obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. c), písm. e), písm. f) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. c), § 140 písm. a) Tr. zák. formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák., zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a prečinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

v presne nezistenej dobe najneskôr v mesiacoch november až december 2009, na presne nezistenom mieste na území M. L., obvinený Y. O., za prisľúbenú odmenu 33.000 Eur, si objednal u obvineného L. B. usmrtenie V. N. pochádzajúceho zo O., s ktorým mal dlhodobu pretrvávajúcu osobnú nezhodu, pritom Y. O. v spoločnosti W. N., tohto času nebohého, v presne nezistený deň v uvedenej dobe pri reštaurácii „Y.“ v W. žiadal V. Q., aby pri tomto čine vykonal prácu šoféra pre L. B., avšak Q. tejto požiadavke nevyhovel; následne na to v presne nezistenej dobe začiatkom mesiaca február 2010 v obci Q., okres Q. obžalovaný L. B. požiadal W. V. o zabezpečenie zbrane; ten jeho požiadavke vyhovel a na území W. od osoby nezistenej totožnosti zadovážil útočnú pušku československej výroby zn. ČZ, vzor 58 V, kalibru 7,62 x 39 vzor 43, výrobného čísla XXXXXI., ktorú 23. februára 2010 v dobe po 13.00

hodine v katastri mesta O., za odmenu najmenej 1500 Eur, odovzdal L. B. vo vojenskej taške spolu so štyrmi nabitými zásobníkmi; následne toho istého dňa okolo 15.15 hod. v O., na ulici J. N. pred domom číslo popisné XX, obvinený L. B. z idúceho osobného motorového vozidla značky AUDI RS6 combi, čiernej farby, s odcudzenými evidenčnými číslami, ktorého vodičom bol dosiaľ neznámy páchatel', opakovane viackrát vystrelil z uvedenej zbrane na V. N., nar. XX. V. XXXX, ktorý v tom čase viedol osobné motorové vozidlo zn. Ford Focus, evidenčného čísla M., a pritom zásahom štyroch striel mu spôsobil strelné poranenia ľavého ramena, hrudníka, chrbta, oblasti bedrovej, sedacej, strelné poranenia srdca a pľúc po zastrele hrudníka, následkom ktorých došlo k usmrteniu V. N..

Obvinenému Y. O. bol za to uložený podľa § 144 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 22 rokov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 3 písm. b) Tr. zák. zaradený do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom strázenia. Zároveň mu bol podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. uložený ochranný dohľad vo výmere 3 roky.

Obvinenému L. B. súd uložil podľa § 144 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 41 ods. 1, § 38 ods. 2, § 37 písm. f), písm. h), § 38 ods. 8 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov so zaradením podľa § 48 ods. 3 písm. b) Tr. zák. do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom strázenia. Zároveň mu bol podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. uložený ochranný dohľad vo výmere 3 roky.

Podľa § 83 ods. 1 písm. e) Tr. zák. súd zároveň rozhodol o zhabaní vecí, a to 1 kusu útočnej pušky československej výroby zn. ČZ, vzor 58 V, kalibru 7,62x39 vzor 43, výrobného čísla XXXXXI.; 1 kusu zásobníka k útočnej puške vzor 58 V a 10 kusov nábojov do útočnej pušky vzor 58 V, ktoré sa nachádzajú v úschove Okresného riaditeľstva PZ v Galante, skupina správnych služieb, oddelenie zbraní a streliva Galanta, ktorých vlastníkom sa v zmysle § 83 ods. 2 Tr. zák. stal štát.

Napokon obom obvineným bola podľa § 287 ods. 1 Tr. por. uložená povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť poškodenej F. N. škodu vo výške 310,80 Eur.

Vyššie citovaným rozsudkom boli súčasne podľa § 285 písm. c) Tr. por. (nebolo dokázané, že skutok spáchali obvinení) obvinení Y. O. a X. M. oslobodení spod obžaloby prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky pre skutok uvedený v bode 2/, kvalifikovaný ako trestný čin vraždy spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 219 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. zák. účinného v čase spáchania skutku (zákon č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. júla 2001), ktorý mali spáchať na tom skutkovom základe, že

po predchádzajúcej dohode a dlhodobom plánovaní, v presne nezistený čas, v roku 2000, na presne nezistených miestach G. a I. kraja, sa nebohý W. N. (zomrel XX. J. XXXX) viackrát stretol s Y. O. a objednal si vraždu V. W., nar. XX. J. XXXX, a to tým spôsobom, že W. N. Y. O. poskytol pri stretnutiach informácie o denných zvyklostiach V. W., ďalej evidenčné číslo a typ vozidla, ktoré používal V. W. a následne Y. O. zabezpečil vozidlo zn. Škoda Octavia, ev. číslo R., fialovej metalízy, spolu so samopalom a na základe týchto poskytnutých informácií a vecí, 28. decembra 2000 v čase o 20.50 hodine do uzavretej časti mesta M. na ul. G. pred predajňu R. B. M., prišiel Y. O. na osobnom motorovom vozidle zn. Octavia, fialovej farby, ktoré šoféroval X. M. a Y. O. z uvedeného vozidla samopalom ráže 7,62 mm opakovane vystrelil na vodiča osobného motorového vozidla zn. Peugeot 605 SLD, EČ: Q. V. W., ktorého viackrát zasiahol do oblasti hlavy, čím mu spôsobil rozlomenie klenby a spodiny lebečnej, zastrel hrudníka vpravo i vľavo, čo malo za následok zakrvácanie do pohrudničných vakov, ako aj rozsiahle krvné straty a týmto zraneniam V. W. na mieste podľahol, Y. O. spolu so šoférom X. M. po strelbe na V. W. odišli na osobnom motorovom vozidle zn. Octavia, fialovej farby do katastra obce G. nad O., osada K. V., na poľnú cestu vedúcu z K. V. na N., kde škodu Octavia fialovej farby podpálili a odtiaľ odišli na neznáme miesto a po zastrelení V. W., W. N. vyhládali Y. O. a za vykonanie vraždy V. W. mu v O. v centre mesta na neznámom mieste a v nezistenom čase zaplatil sumu vo výške 500 000,- Sk (16 063,74 Eur),

Podľa § 288 ods. 3 Tr. por. súd poškodenej X. W. s jeho nárokom na náhradu škody odkázal na

občianskoprávne konanie.

Rozsudok Špecializovaného trestného súdu nadobudol právoplatnosť 3. apríla 2013, kedy Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd odvolací uznesením, sp. zn. 1 To 10/2012, odvolanie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obvinených Y. O. a L. B. podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Odpis uznesenia odvolacieho súdu bol doručený obvinenému Y. O. a jeho obhajcovi 7. júna 2013, resp. 10. júna 2013 (č. l. 2927, zv. 10) a obvinenému L. B. a jeho obhajcovi 10. júna 2013 (č. l. 2932, zv. 10).

Dňa 3. septembra 2013 bolo zo strany prvostupňového súdu predložené dovolaciemu súdu dovolanie obvinených Y. O. a L. B., podané prostredníctvom obhajcu JUDr. G. O. a smerujúce proti uzneseniu najvyššieho súdu z 3. apríla 2013, sp. zn. 1 To 10/2012, v ktorom sa menovaní domáhali vyslovenia porušenie zákona v ich neprospech z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a písm. e) Tr. por.

Obvinení vo svojom dovolaní poukázali na to, že bolo zásadným spôsobom porušené ich právo na obhajobu v prípravnom konaní postupom vyšetrovateľa, ktoré navyše dozorujúci prokurátor ponechal bez povšimnutia. V tomto smere upozornili najmä na bezdôvodné odopretie možnosti nahliadať do spisu, zhotoviť si kópiu spisu, nesprávnym vyzumením vyšetrovateľa Policajného zboru o vykonávaných úkonoch v trestnom konaní len s označením dátumu, a počtom svedkov. V tejto súvislosti poukázali na rozsudok dovolacieho senátu, sp. zn. 1 Tdo V 16/2011, a nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), sp. zn. III. ÚS 41/2001. Týmto postupom mali byť porušené ustanovenia § 44 ods. 1, ods. 5, § 69 ods. 1, § 213 ods. 3 Tr. por.

Ďalej poukázali na nevykonanie dôkazov navrhnutých obhajobou, čím boli porušené ustanovenia § 2 ods. 10, § 34 ods. 1 Tr. por., čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) a čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), ako napr. vypočuť svedkov obhajoby B. W., M. E., B. N., Q. B. a L. B. v prospech obvineného Y. O. a svedkov W. W., Q. Z., Y. L., B. K., ako i osôb prezývaných Z., O. - L. H. a V. - F. G. navrhnutých obhajobou v prospech obvineného L. B. Súdny oboch stupňov jednostranne preferovali výpovede svedkov v neprospech obvinených. V tejto súvislosti poukázali na stanovisko č. 30 zo Zbierky stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 4/2010 a nálezy ústavného súdu, sp. zn. I. ÚS 37/2013, I. ÚS 17/99, III. ÚS 79/2010, II. ÚS 343/2010. Podľa názoru obvinených závažnosť porušenia práva na obhajobu možno odôvodniť možným odlišným rozhodnutím v prípade, ak by im bola poskytnutá reálna možnosť brániť sa proti skutočnostiam v ich neprospech priamo ovplyvňujúcich samotné napadnuté rozhodnutia, a to v podobe akceptovania návrhov dôkazov na preverenie pochybností o takých skutočnostiach.

V ďalšej časti svojho dovolania obvinení uplatnili dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por., pretože vo veci konala sudkyňa - predsedníčka senátu JUDr. Ružena Sabová, ktorá mala byť vylúčená z vykonávania úkonov trestného konania v zmysle § 31 ods. 1 Tr. por. vzhľadom na pochybnosti o jej nezáujatosti voči obvineným a svedkom. Zaujatosť tejto sudkyne sa mala prejavovať aj tým, že ich prikázala na hlavné pojednávanie predviesť, čítaním výpovede svedka Q. z inej trestnej veci, ako aj v odlišnom prístupe pri výsluchu svedkov obhajoby a obžaloby, či neustálym vstupovaním do výsluchu svedkov vedenom obhajcom neodkladnými otázkami na hlavnom pojednávaní. Námiетка zaujatosti bola v priebehu trestného konania podaná aj oboma obhajcami z dôvodu jej osobitného prístupu k obhajcom obvinených, najmä Mgr. W. H.

Navrhli preto, aby najvyšší súd ako dovolací súd po vyslovení porušenia zákona v ustanoveniach § 2 ods. 7, ods. 10, § 31 ods. 1, § 34 ods. 1, ods. 4, § 44 ods. 1, ods. 5, § 69 ods. 1, § 213 ods. 3 Tr. por., čl. 50 ods. 3 Ústavy a čl. 6 Dohovoru v neprospech obvinených Y. O. a L. B. z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. e) Tr. por. podľa § 386 ods. 1, ods. 2 Tr. por. zrušil uznesenie najvyššieho súdu z 3. apríla 2013, sp. zn. 1 To 10/2012, v spojení s rozsudkom

Špecializovaného trestného súdu z 25. septembra 2012, sp. zn. PK-2T/12/2012, a zároveň podľa § 388 ods. 1, ods. 2 Tr. por. prikázal Špecializovanému trestnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol. Ďalej navrhli, aby boli z väzby prepustení, pretože nie sú splnené všetky kumulatívne podmienky vzatia do väzby podľa § 71 ods. 1 Tr. por., konkrétne nie sú dôvody na podozrenie, že by skutok spáchali.

Obvinený Y. O. prostredníctvom ďalšieho zvoleného obhajcu JUDr. V. Z. doplnil 28. januára 2014 podané dovolanie, ktorým rozšíril argumentáciu vzťahujúcu sa na ustanovenie § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., že zásadným spôsobom bolo porušené jeho právo na obhajobu. Obvinený v tomto smere namietal, že jeho právo na obhajobu bolo porušené tým, že na hlavnom pojednávaní 25. júla 2012, 13. septembra 2012 a 25. septembra 2012 nebol prítomný on, ani jeho obhajca (JUDr. O.), ale na základe substitučnej plnej moci JUDr. O. ho zastupoval Mgr. H., ktorému on plnú moc ani súhlas s jeho zastupovaním neudelil. Ďalej poukázal na to, že po skončení vyšetrovania mu konajúci vyšetrovateľ neposkytol primeraný čas na preštudovanie spisového materiálu, ako aj to, že nebol poučený o jeho právach podľa § 79 ods. 3 Tr. por., § 34 ods. 3 Tr. por., § 58 ods. 1 písm. f) Tr. por., § 65 ods. 5 a 8 Tr. por., § 344 Tr. zák., § 23 ods. 3 Tr. por., § 121 ods. 2 Tr. por., ako aj o možnosti uzavrieť dohodu o vine a treste, a to najmä na hlavnom pojednávaní 28. júna 2012 a 19. septembra 2012. Rovnako tak nebol poučený o práve na záverečnú reč a posledné slovo, keď mu súd toto jeho právo aj následne odoprel, pričom nebol upovedomený o termíne hlavného pojednávania 25. septembra 2012. Ďalej súd nezdôvodnil zamietnutie návrhov na vykonanie ďalších dôkazov.

Obvinený v doplnenom dovolaní použil ďalší dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., pretože rozhodnutie je podľa jeho názoru založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Predovšetkým upozornil na tú skutočnosť, že na hlavnom pojednávaní 23. júla 2012 boli vypočutí svedkovia N., V., B. a B., pričom zo zvukového záznamu nevyplýva, že by predsedníčka senátu zisťovala, či svedkovia porozumeli poučeniu a ani jeden z nich sa nevyjadril, že nevyužíva svoje právo nevypovedať. Nepripustným je podľa jeho názoru aj spoločné poučovanie svedkov v súdnom konaní (svedkov Z., F., Z. a i.), ako aj to, že títo neboli poučení podľa § 139 ods. 2 Tr. por., pričom sa taktiež výslovne nevyjadrili, či využívajú svoje právo nevypovedať, preto nie je možné považovať ich výpovede za vykonané zákonným spôsobom.

Súd konal v rozpore s ustanovením § 261 ods. 2 Tr. por. jednak keď svedkov poučoval hromadne, a jednak v prípade svedka Q., keď ho ponechal v pojednávacej miestnosti 28. júna 2012 pri výsluchu svedkov N. a W..

Na záver uviedol, že so zbraňou bolo manipulované, čo vyplýva zo zápisnice z ohliadky miesta činu z 23. februára 2010 a znaleckého posudku č. PPZ-1201/KEU-SL-EXP-2010, preto je aj takto vykonaný dôkaz nezákonný.

Najvyšší súd ako súd dovolací v päťčlennom senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Štefana Michálíka a sudcov JUDr. Daniela Hudáka, JUDr. Viliama Dohňanského, JUDr. Petra Szaba a JUDr. Petra Hatalu uznesením z 25. júna 2014, sp. zn. 1 TdoV 15/2013, dovolanie obvinených Y. O. a L. B. podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Obvinený Y. O. sa obrátil na ústavný súd so sťažnosťou namietajúc, že uznesením najvyššieho súdu z 25. júna 2014, sp. zn. 1 TdoV 15/2013, a uznesením najvyššieho súdu z 3. apríla 2013, sp. zn. 1 To 10/2012, bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „Listina“), základné právo na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy a čl. 38 ods. 1 Listiny, základné právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy a základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a 3 Dohovoru.

Na podklade sťažnosti obvineného Y. O. ústavný súd nálezom z 2. júna 2015, sp. zn. III. ÚS 62/2015,

rozhodol, že základné právo na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy a čl. 38 ods. 1 Listiny a základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 25. júna 2014, sp. zn. 1 TdoV 15/2013, porušené boli, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti podanej sťažnosti nevyhovel.

V odôvodnení nálezu ústavný súd okrem iného uviedol, že podstata sťažovateľovej námietky o porušení jeho práva na zákonného sudcu spočíva v jeho nesúhlase s dôvodmi, pre ktoré bol sudca JUDr. Milan Lipovský vylúčený z prerokovania a rozhodovania vo veci a nahradený iným sudcom - náhradným členom senátu 1 TdoV. V zmysle § 31 ods. 3 druhej vety Tr. por. je z rozhodovania o dovolaní vylúčený ten, kto sa v prejednávanej veci zúčastnil na rozhodovaní ako sudca alebo prísediaci súdu iného stupňa. Z § 18 zákona o súdoch vyplýva, že o mimoriadnych opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam senátov najvyššieho súdu rozhoduje senát zložený z predsedu senátu a zo štyroch sudcov.

Rozvrh práce však do dovolacích senátov najvyššieho súdu (1 TdoV a 2 TdoV) zaraďuje vyšší počet sudcov ako päť, v danom prípade dokonca až jedenásť sudcov. Zároveň však v poznámke č. 1 k tejto časti rozvrhu práce ustanovuje výkladové pravidlo, z ktorého vyplýva, že sudcovia uvedení v rozvrhu práce v poradí od 6. miesta sú len náhradnými členmi senátu a na rozhodovaní senátu sa môžu zúčastniť, len ak je senát TdoV z rôznych dôvodov neúplný. Navyše, toto doplnenie neúplného senátu sa má vykonať podľa poradia, v akom sú sudcovia v prehľade o zložení senátu uvedení. Z ústavným súdom zapožičaného spisu Špecializovaného trestného súdu, sp. zn. PK-2T/12/2012, vyplýva, že úpravou z 23. júna 2014 evidovanou pod č. l. 2988 sudca JUDr. Milan Lipovský ako riadiaci predseda senátu s poukazom na „zoznam senátov“, ktoré na najvyššom súde rozhodovali v trestnej veci sťažovateľa, oznámil svoje vylúčenie „v zmysle ustanovenia § 31 ods. 3 Tr. por.“. Z opatrenia z 24. júna 2014, sp. zn. 1 Tdo V 15/2013, ktoré je súčasťou zberného spisu najvyššieho súdu, vyplýva, že predseda senátu JUDr. Štefan Michálik, ktorý bol v danej veci aj referujúcim sudcom, určil termín neverejného zasadnutia a zároveň aj určil zloženie senátu - stali sa nimi sudcovia JUDr. Daniel Hudák, JUDr. Viliam Dohňanský, JUDr. Peter Szabo a JUDr. Peter Hatala.

Z prehľadu zloženia senátov najvyššieho súdu, ktoré v trestnej veci sťažovateľa rozhodovali pred prerokovaním jeho dovolania vedeného pod sp. zn. 1 Tdo V 15/2013, však vyplýva, že o jeho odvolaní proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu rozhodoval najvyšší súd uznesením z 3. apríla 2013, sp. zn. 1 To 10/2012, a to v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Tomana a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Gabriely Šimonovej. Sudca JUDr. Milan Lipovský sa na rozhodovaní sťažovateľovej veci ako sudca súdu iného stupňa nezúčastnil. Z uvedeného prehľadu zloženia senátov najvyššieho súdu vyplýva, že sa ako člen senátu najvyššieho súdu JUDr. Milan Lipovský zúčastnil len pri vydaní uznesenia zo 7. marca 2012, sp. zn. 3 Tost 7/2012, ktorým sa rozhodovalo o sťažnosti sťažovateľa proti väzobnému uzneseniu, a nie o odvolaní proti rozsudku vydanému v merite veci. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že riadiaci predseda senátu JUDr. Milan Lipovský sa na rozhodovaní senátu 1 TdoV v sťažovateľovej veci nepodieľal, hoci nemohol byť považovaný za vylúčeného v zmysle § 31 ods. 3 Tr. por. Keďže namiesto neho sa na rozhodovaní o dovolaní podieľal iný - náhradný člen senátu, bolo zloženie senátu najvyššieho súdu rozhodujúceho v danej veci postihnuté vadou, ktorá ústavne neprípustným spôsobom zasiahla do obsahu základného práva sťažovateľa na zákonného sudcu zaručeného čl. 48 ods. 1 Ústavy a čl. 38 ods. 1 Listiny, ako aj do obsahu práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru zaručujúceho prerokovanie veci zákonne zriadeným a obsadeným súdom.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatoval, že vydaním napadnutého uznesenia najvyšší súd porušil základné právo na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy, resp. čl. 38 ods. 1 Listiny, ako aj právo na prerokovanie veci nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru s tým, že po vrátení veci na ďalšie konanie bude úlohou najvyššieho súdu podané dovolanie proti uzneseniu najvyššieho súdu z 3. apríla 2013, sp. zn. 1 To 10/2012, znova prerokovať, v okolnostiach prípadu sa dôsledne vyrovnat' s námietkami obvineného Y. O. a spoluobvineného L. B., ktoré boli formulované v dovolaní, a riadiac sa právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v tomto náleze vec v ďalšom konaní opätovne prerokovať a rozhodnúť v senáte zloženom zo zákonných sudcov rešpektujúc obsah a zmysel všetkých práv, ktorých porušenie bolo ústavným súdom v doterajšom

konaní zistené.

Po doručení vyššie uvedeného nálezu najvyššiemu súdu tento v päťčlennom senáte zloženom z predsedu JUDr. Štefana Michálik a sudcov JUDr. Daniela Hudáka, JUDr. Viliama Dohňanského, JUDr. Petra Szaba a JUDr. Petra Hatalu - po opätovnom prejednaní - dovolanie obvinených Y. O. a L. B. uznesením zo 4. augusta 2015, sp. zn. 1 TdoV 7/2015, podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

K zloženiu konajúceho dovolacieho senátu je v odôvodnení daného uznesenia uvedené nasledovné: „JUDr. Milan Lipovský má rozhodnutím ministra spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 24 ods. 4 zákona č. 385/200 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 11. novembra 2014 prerušený výkon funkcie sudcu. S poukazom na túto skutočnosť ako i právne závery vyslovené v náleze ústavného súdu riadiaci predseda senátu JUDr. Štefan Michálik, ktorý je v danej veci referujúcim sudcom, postupom podľa § 386 Tr. por. opatrením nariadil termín neverejného zasadnutia na 4. augusta 2015 a určil nové zloženie senátu tak, že okrem neho ako riadiaceho predsedu senátu budú členmi senátu JUDr. Daniel Hudák, JUDr. Viliam Dohňanský, JUDr. Peter Szabo a JUDr. Peter Hatala.“

Obvinení Y. O. a L. B. predmetné rozhodnutie napadli na ústavnom súde, ktorý o ich sťažnostiach rozhodol nálezom z 24. októbra 2017, sp. zn. II. ÚS 139/2017, takým spôsobom, že základné právo oboch menovaných obvinených na zákonného sudcu podľa § 48 ods. 1 Ústavy a čl. 38 ods. 1 Listiny ako i právo na prerokovanie veci pred nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru boli porušené postupom najvyššieho súdu, sp. zn. 1 TdoV 7/2015, a jeho uznesením zo 4. augusta 2015. Uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Podľa § 362b ods. 1 Tr. por. po doručení nálezu ústavného súdu, ktorým bolo zrušené rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu alebo jeho časť, pokračuje orgán činný v trestnom konaní alebo súd v tom štádiu trestného konania, ktoré bezprostredne predchádzalo vydaniu zrušeného rozhodnutia, ak zákon alebo nález ústavného súdu neustanoví inak. Orgán činný v trestnom konaní alebo súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci ústavný súd.

K otázke zloženia dovolacieho senátu

Do dovolacieho senátu 1 TdoV boli podľa rozvrhu práce najvyššieho súdu účinného k 3. septembru 2013 (t. j. k dátumu nápadu veci na najvyšší súd, ktorý je pre určenie zákonného zloženia konajúceho dovolacieho senátu rozhodujúci) zaradení:

- 1./ JUDr. Harald Stiffel - predseda senátu
- 2./ JUDr. Peter Krajčovič - stály člen senátu/predseda senátu
- 3./ JUDr. Pavol Toman - stály člen senátu/predseda senátu
- 4./ JUDr. Milan Lipovský - stály člen senátu/predseda senátu
- 5./ JUDr. Štefan Michálik - stály člen senátu/predseda senátu
- 6./ JUDr. Viliam Dohňanský
- 7./ JUDr. Pavol Farkaš
- 8./ JUDr. Daniel Hudák
- 9./ JUDr. Ing. Anton Jakubík - náhradní členovia senátu
- 10./ JUDr. Martin Piovartsy
- 11./ JUDr. Peter Szabo
- 12./ JUDr. Peter Hatala
- 13./ JUDr. Gabriela Šimonová

Keďže zo zákona sú v danej veci z konania vylúčení JUDr. Toman (už nevykonávajúci navyše ani

funkciu sudcu), JUDr. Farkaš a JUDr. Šimonová (prípadajúca do úvahy len ako v poradí trinásť potenciálna náhradná členka senátu 1 TdoV) ako sudcovia skôr rozhodujúci v merite vecí - v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 10/2012, a zároveň ku dňu konania predmetného neverejného zasadnutia (k 25. januáru 2018) už funkciu nevykonávajú - okrem spomínaného JUDr. Tomana - ani JUDr. Stiffel, JUDr. Krajčovič, JUDr. Lipovský a JUDr. Jakubík, zákonné zloženie päťčlenného senátu príslušného na rozhodnutie predmetnej veci je nasledovné:

JUDr. Michálik (ako riadiaci predseda senátu a súčasne i sudca spravodajca),
JUDr. Viliam Dohňanský,
JUDr. Daniel Hudák,
JUDr. Martin Piovartsy a
JUDr. Peter Szabo.

Len na okraj je potrebné uviesť, že pridelenie novej spisovej značky tej istej trestnej veci po doručení nálezu ústavného súdu najvyššiemu súdu (ako súdu dovolaciemu), ktorým bolo jeho rozhodnutie zrušené, je len administratívno-technickou záležitosťou, nemajúcou žiadny vplyv na otázku zákonného zloženia senátu, určovaného - ako už aj bolo uvedené vyššie - podľa dátumu pridelenia (predloženie) veci najvyššiemu súdu na rozhodnutie (a nie podľa toho, kedy bol najvyššiemu súdu doručený nález ústavného súdu, resp. podľa toho, kedy bola následne vec na základe pokynu príslušného predsedu senátu elektronickou podateľňou znova zapísaná do súdneho registra - pod inou spisovou značkou).

Na vyššie uvedené napokon správne poukazuje i samotný ústavný súd, keď v náleze z 2. júna 2015, sp. zn. III. ÚS 62/2015, na strane 15 a v náleze z 24. októbra 2017, sp. zn. II. ÚS 139/2017, na strane 18 zdôrazňuje, že „za senát zložený zo zákonných sudcov možno považovať len senát zložený zo sudcov príslušného súdu, ktorí podľa rozvrhu práce tvorili tento senát v čase pridelenia veci.“

Pre zákonné zloženie senátu konajúceho o dovolaní obvinených Y. O. a L. B. je teda relevantný rozvrh práce v tom istom znení bez ohľadu na to, či je rozhodované zo strany dovolacieho súdu po prvýkrát, alebo po prvom či druhom zrušení jeho rozhodnutia nálezom ústavného súdu. Uvedený postup plne rešpektuje zásadu pridelenia vecí sudcom podľa vopred daných pravidiel určených v rozvrhu práce tak, aby bol vylúčený svojvoľný a účelový výber sudcov.

Na neverejnom zasadnutí konanom 25. januára 2018 dovolací senát najvyššieho súdu opätovne (po treťkrát) preskúmal dovolanie obvinených Y. O. a L. B. a zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. c) Tr. por., keďže je zjavné, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Na vysvetlenie tohto záveru treba predovšetkým uviesť, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne, t. j. vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 Tr. por. Pokiaľ tomu tak nie je a podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom ale v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. c) Tr. por.

Dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, musia byť nutne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštitúcia. Dôvody dovolania sú - v porovnaní s dôvodmi zakotvenými pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní - podstatne užšie.

Porušenie práva na obhajobu je závažnou, resp. podstatnou chybou konania. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. je však koncipovaný oveľa užšie, nie je ním akékoľvek (resp. každé) porušenie práva na obhajobu, ale len porušenie tohto práva „zásadným spôsobom“.

Pri posudzovaní, či v tom - ktorom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli okrem iného objasnené aj všetky skutočnosti svedčiacie v prospech obvineného, a aby sa na ne v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo. Vychádzajúc z uvedeného, právo na obhajobu zahŕňa viacero komponentov a dovolací dôvod v tomto zmysle bude spravidla naplnený pri nerešpektovaní ustanovení Trestného poriadku o povinnej obhajobe, pri vykonávaní procesných úkonov smerujúcich k rozhodnutiu vo veci bez prítomnosti obhajcu a pod., čo sa v posudzovanom prípade nezistilo. Naopak, obvinení využívali v celom rozsahu možnosť aktívnej osobnej obhajoby i obhajoby prostredníctvom obhajcov. Od začiatku konania mali všetci obvinení možnosť sa vyjadriť ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa im kládli za vinu, k dôkazom o nich, robiť návrhy, podávať žiadosti a opravné prostriedky, zúčastňovať sa na procesných úkonoch osobne i prostredníctvom obhajcov, vypočúvať svedkov, ktorých sami alebo prostredníctvom obhajcov navrhli a klásť im otázky, čo vyplýva aj z obsahu spisového materiálu.

Reagujúc na námietku oboch obvinených, týkajúcu sa odopretia nahliadania do vyšetrovacieho spisu a zhotovenia si jeho kópie ich obhajcovi JUDr. G.G., je treba poukázať na tú skutočnosť, že vyšetrovateľ Policajného zboru tomuto obhajcovi zamietol nahliadať do vyšetrovacieho spisu v trestnej veci vedenej pod ČVS:PPZ-263/BOK-ZA-2011, avšak tento postup odôvodnil v zmysle § 69 ods. 2 Tr. por., pretože v danom štádiu trestného konania mohli byť nazeraním do spisu zmarené alebo ohrozené výsledky vyšetrovania. Dozorujúca prokurátorka tento postup vyšetrovateľa 30. augusta 2011 vyhodnotila ako odôvodnený a v súlade so zákonom (č. l. 1915, zv. VI). Na základe žiadosti obhajcu JUDr. G. O. bol tento postup opätovne preskúmaný 26. septembra 2011, kedy mu bolo umožnené nahliadať do vyšetrovacieho spisu aj v konaní pod ČVS:PPZ-263/BOK-ZA-2011, ako aj vyhotoviť si z neho kópiu (č. l. 1919, zv. VI). Následne bola predmetná trestná vec v prípravnom konaní uznesením z 19. januára 2012 (č. l. 62, zv. I) podľa § 21 ods. 3 Tr. por. s poukazom na § 18 ods. 1 Tr. por. spojená na spoločné konanie s trestnou vecou obvinených Y. O. a L. B. vedenou pod ČVS: PPZ-50/BOK-ZA-2010.

V danom prípade teda obhajca žiadal o nahliadanie do vyšetrovacieho spisu v inej trestnej veci (a vyhotovovanie kópie), ktorá bola vedená proti obvinenému Y. O. a X. M. (teda nie proti dovolateľovi L. B.), pre skutok v bode 2/ obžaloby prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, spod ktorej boli títo oslobodení rozsudkom Špecializovaného trestného súdu z 25. septembra 2012, sp. zn. PK-2T/12/2012.

Vzhľadom na vyššie uvedené tak tvrdenie obvinených o tom, že ich právo na obhajobu bolo zásadným spôsobom porušené tým, že im, ako aj ich obhajcom vyšetrovateľ Policajného zboru bezdôvodne odoprel možnosť nahliadať do vyšetrovacieho spisu a vyhotovovať si z neho kópie (navyše bez preskúmania tohto postupu dozorujúcim prokurátorom), nemá reálny podklad.

Obvinený, resp. jeho obhajca, musí mať vždy reálnu možnosť realizovať svoje právo na obhajobu a je len na ňom, či ho využije. Obvinený tak môže urobiť až potom, ako bol riadne upovedomený o čase a mieste vykonania výsluchu konkrétneho svedka. Obvinený nie je povinný zúčastniť sa na vykonávaní úkonov, o ktorých ho vyrozumel vyšetrovateľ, preto jeho účasť na ich vykonávaní nemožno vynucovať.

Čas, miesto a druh úkonu môže vyšetrovateľ oznámiť obhajcovi osobne, telefonicky alebo písomne tak, aby obhajca mal čas zabezpečiť svoju účasť na úkone alebo zabezpečiť za seba zastúpenie. Iba v prípade, ak vykonanie vyšetrovacieho úkonu nemožno odložiť na neskoršiu dobu alebo o ňom vyrozumieť obhajcu, je vyšetrovateľ povinný o tejto skutočnosti urobiť písomný záznam a založiť ho do spisu. Na vykonanie predmetného výsluchu nie je potrebná dohoda orgánov činných v trestnom konaní s obvinenými, prípadne ich obhajcami o tom, či miesto a čas vykonávaného úkonu vyhovuje potrebám obhajoby.

Po preskúmaní spisového materiálu dovolací súd zistil, že vyšetrovateľ Policajného zboru npor. Mgr.

Anton Čerešňák informoval o vyšetrovacích úkonoch obhajcov obvinených písomne prostredníctvom e-mailu (č. l. 1899 a nasl., zv. VI), v ktorých uvádzal miesto stretnutia a čas konania úkonu, v prípade niektorých výsluchov však bez uvedenia konkrétneho mena svedka. Ide o vyrozumenia o úkonoch vykonaných 5. decembra 2011 -previerka výpovede svedka V., 14. novembra 2011 (preložený na 21. novembra 2011) až 16. novembra 2011 - výpovede svedkov V. B., W. V., ako aj B. J., na ktorej bol obhajca O. prítomný, 22. novembra 2011 a 24. novembra 2011 -výpovede svedkov, V. N. a i. Úkony vykonané 19. septembra 2011 až 23. septembra 2011 (vyrozumenie z č. l. 1923) sa týkali skutku pod bodom 2/ obžaloby prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, spod ktorej bol obvinený Y. O. (ako aj X. M.) oslobodený.

Predmetné výsluchy boli vykonané aj na hlavnom pojednávaní v konaní pred prvostupňovým súdom v súlade so zákonom, väčšinu z nich v zmysle § 263 ods. 1 Tr. por. súd oboznamoval čítaním zo zápisníc z prípravného konania so súhlasom prokurátora a obvinených, keďže sa osobný výsluch nepovažoval za potrebný (sv. Y., B., J., V. a i.).

Orgány činné v prípravnom konaní sa pri vyrozumení obhajcov obvinených o vykonávaných úkonoch v prípravnom konaní určitých pochybení dopustili. Keď dovolatelia poukazujú na niektoré pochybenia spočívajúce v riadnom vyrozumení úkonov, je potrebné konštatovať, že tieto v danom prípade nepredstavujú natoľko závažnú ujmu do ich práv, aby viedli k neúčinnosti a tým nepoužiteľnosti vykonaných úkonov, resp. aby nimi boli znehodnotené dôkazy ako celok, a to aj v tom smere, že nešlo o také úkony, ktoré by viedli priamo k rozhodnutiu vo veci. Z hľadiska posúdenia celej veci boli obvinení usvedčení celým radom ničím vecne nespochybných dôkazov. Súdy teda posúdili všetky použiteľné a predložené dôkazy, na ktorých základe dospeli k jednoznačnému záveru o ich vine a treste.

Nepripustným v dovolacom konaní je aj namietanie nevykonania navrhnutých dôkazov, prípadne nedostatočné odôvodnenie ich zamietnutia, tak ako tvrdia obvinení, pretože ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu síce povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť, resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú, avšak nemožno úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) <. Tr. por. na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovelo, tak ako to bolo v danom prípade. Právo na obhajobu obvinených nemôže byť porušené ani tým, že súd, vychádzajúc zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, hodnotí dôkazy ináč, než je predstava obvinených alebo inej strany v konaní.

Neobstojí ani tvrdenie obvinených, že súdy sa zamerali na zisťovanie a preukazovanie skutočností len v neprospech obvinených a že nezabezpečili do spisu aj dôkazy svedčiace v ich prospech. Je na rozhodnutí súdu konajúceho vo veci, aké dôkazy v konaní vykoná a ktoré dôkazy, aj keď sú procesnou stranou navrhované, nevykoná. Námietky v tomto smere môže procesná strana uplatniť v rámci odvolacieho konania. Skutkové zistenia (v tomto smere aj hodnotenie vykonaného dokazovania) súdov prvého a druhého stupňa sú pre dovolací súd záväzné a tento nemôže na nich nič meniť [§ 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.].

Na podklade tohto dovolacieho dôvodu teda nie je možné posudzovať a hodnotiť správnosť a úplnosť skutkového stavu, ani preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov, pretože to sú otázky upravené normami procesného práva a nie hmotným právom. Tento záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom najvyšší súd, kde nemožno znovu vytvárať, či meniť skutkové zistenia (výnimku predstavuje v danom smere len ust. § 371 ods. 3 Tr. por.). Právna úprava spôsobu rozhodovania najvyššieho súdu predpokladá, že v tomto konaní nebude dokazovanie vykonané vôbec alebo len celkom výnimočne v značne obmedzenom rozsahu a zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní (§ 379 ods. 2 Tr. por.).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por. mal byť podľa názoru obvinených naplnený tým, vo veci konala sudkyňa - predsedníčka senátu JUDr. Ružena Sabová, ktorá mala byť vylúčená z

vykonávania úkonov trestného konania. V tejto súvislosti upozornili na jej osobitný prístup k obhajcom, obvineným a svedkom obhajoby a obžaloby.

Ustanovenie § 31 ods. 1 Tr. por. v záujme zabezpečenia dôvery verejnosti v nestrannosť postupu orgánov činných v trestnom konaní a súdu vylučuje z vykonávania úkonov trestného konania ten orgán, u ktorého mohli vzniknúť pochybnosti o jeho nezaujatosti. Tieto dôvody spočívajú v okolnostiach, ktoré charakterizujú pomer úradnej osoby k prejednávanej veci alebo osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka, prípadne k ich zástupcom, splnomocnencom a obhajcom.

Pomerom k prejednávanej veci treba pritom rozumieť určitú zainteresovanosť orgánu trestného konania na skutkoch, pre ktoré sa vedie trestné stíhanie. Pomerom orgánu trestného konania k osobám uvedeným v § 31 ods. 1 Tr. por. sa rozumie vzťah tohto orgánu k niektorej z uvedených osôb, ktorý môže vo verejnosti vyvolať pochybnosti o jeho nezaujatosti práve pre tento vzťah, ktorý prípadne existuje aj mimo rámec konania. Uplatnenie tohto inštitútu teda prichádza do úvahy len vtedy, ak je existencia takéhoto vzťahu, resp. pomeru preukázaná.

Nestrannosť sa obyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti). Možno rozlišovať subjektívny prístup, ktorý sa pokúša zistiť, čo si sudca myslel pro foro interno, a objektívny prístup, pri ktorom sa skúma, či sudca poskytuje dostatočné záruky, aby sa vylúčili akékoľvek pochybnosti v tomto smere. Aplikujúc tento prístup potom rozlišujeme nestrannosť subjektívnu (konkrétnu) a nestrannosť objektívnu alebo štrukturálnu (abstraktnú). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je preukázaný opak, pričom spravidla sa posudzuje podľa správania sa sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán, a predovšetkým obvineného.

Uplatnenie inštitútu § 31 ods. 1 Tr. por. prichádza do úvahy len vtedy, ak je existencia pomeru vzbudzujúceho pochybnosť o nezaujatosti preukázaná. Pre takýto záver nepostačuje len subjektívny, objektívnymi faktami nepodložený pocit obvineného, založený výlučne na vlastnom nestotožnení sa s možným, pre neho nepriaznivým, rozhodnutím orgánu činného v trestnom konaní, o vylúčení ktorého ide.

K otázke vylúčenia sudkyne z vykonávania úkonov trestného konania v predmetnej trestnej veci na základe tvrdení obvinených a ich obhajcov o jej zaujatosti, je treba uviesť, že príslušné senáty sa zaoberali uvedenými námietkami zaujatosti zo strany obvinených, resp. ich obhajcov (námietka z 14. mája 2012). Dané právoplatné rozhodnutia sú pritom správne, zákonné a je nevyhnutné ich rešpektovať (bližšie pozri uznesenie najvyššieho súdu z 5. júna 2012, sp. zn. 2 Tost 16/2012). Na tomto závere potom nemôže nič zmeniť ani skutočnosť, že obvinení sa s predmetnými rozhodnutiami a argumentáciou uvedenou v ich odôvodnení nestotožňujú. Na základe vyššie uvedených skutočností preto nie je naplnený ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por.

Zároveň je potrebné poukázať na ustanovenie § 371 ods. 4 prvá veta Tr. por., v zmysle ktorého dôvody dovolania podľa odseku 1 písm. a) až písm. g) <. nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Obvinený Y. O. argumentáciu uplatnenú v podanom doplnení dovolania v prevažnej časti (okrem námietky, že mu nebol poskytnutý primeraný čas na preštudovanie spisového materiálu) použil až v konaní pred odvolacím súdom, avšak vzhľadom na charakter a závažnosť niektorých jeho námietok, dovolací súd bližšie rozviedol okolnosti, pre ktoré by dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Tr. por. naplnené neboli.

Predovšetkým poukázal na naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. aj v tom smere, že na hlavných pojednávaniach 25. júla 2012, 3. septembra 2012 a 25. septembra 2012 ho zastupoval obhajca Mgr. W. H., ktorému on plnú moc neudelil, ani nedal súhlas s jeho zastupovaním. V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že na predmetné pojednávanie obhajca obvineného JUDr. G. O. substitučne splnomocnil Mgr. W. H. a ten splnomocnenie prijal (č. l. 2537, 2615, zv. IX, č. l. 2788, zv. X.). Obvinený Y. O. udelil plnomocnenstvo na zastupovanie obhajcovi O. v danej trestnej veci už v prípravnom konaní s tým, že v rámci tohto plnomocnenstva zároveň aj súhlasil s tým, aby si splnomocnený advokát ustanovil za seba zástupcu, a ak ich ustanoví viac, súhlasil s tým, aby každý z nich konal samostatne. V rovnakom rozsahu splnomocnil aj dvoch advokátskych koncipientov JUDr. O. (bližšie pozri č. l. 165, zv. I). Z uvedeného je zrejmé, že obvinený udelil súhlas na jeho zastupovanie v danej trestnej veci všeobecne a voľbu zástupcu za advokáta v prípade neúčasti na úkonoch v súdnom konaní, ako aj na hlavných pojednávaniach, ponechal na svojho obhajcu, ktorému aj v tomto smere udelil plnú moc.

Tvrdenie obvineného, že vyšetrovateľ Policajného zboru mu neposkytol primeraný čas na preštudovanie spisového materiálu, je nedôvodné. Zo záznamu o preštudovaní vyšetrovacieho spisu obvineným, ktoré sa uskutočnilo v dňoch od 21. marca 2012 do 23. marca 2012, vyplýva, že dovolateľovi bol poskytnutý primeraný čas na oboznámenie sa s obsahom spisu, čo potvrdil aj svojim podpisom s prehlásením o tejto skutočnosti. Naproti tomu kontradiktne obvinený v zázname z 23. marca 2012 poznamenal, že lehota troch dní na preštudovanie tak rozsiahleho spisu je krátka, avšak nepožiadaval o jej predĺženie. Z úradného záznamu z 19. septembra 2011 je však zrejmé, že vyšetrovateľ poskytol obhajcovi JUDr. O. fotokópie časti spisu, ktoré žiadal (v počte 730 strán).

Dovolací súd vo vzťahu k namietanej nesplnenej poučovacej povinnosti obvineného konštatuje, že orgány činné trestnom konaní poučili obvineného o jeho právach podľa ustanovení v rozsahu, podľa ktorých poučený musel byť, ako aj podľa ustanovení zákona, ktoré sa na dané štádium trestného konania vzťahovali. Najvyšší súd v tomto smere zdôrazňuje, že o možnosti uzavrieť dohodu o vine a treste (ako aj o podmienkach tejto dohody) bol obvinený O. poučený pri výsluchu 22. augusta 2011 (čo vyplýva aj zo zápisnice o výsluchu), ako aj na hlavnom pojednávaní 28. júna 2012, pričom ho predsedníčka senátu aj vyzvala, aby sa k dohode o vine a treste vyjadril, ktorú následne odmietol. Rovnako tak bol poučený aj v zmysle § 121 ods. 2 Tr. por. v prípravnom a súdnom konaní, a to aj na hlavných pojednávaniach konaných 28. júna 2012 a 19. septembra 2012, ktoré namietal. Navyše bol počas celého konania zastúpený obhajcom, ktorý mu poskytoval efektívnu účinnú právnu pomoc. Vzhľadom na prehlásenie obvineného O. z 23. júla 2012 o tom, že sa vzdáva účasti na hlavných pojednávaniach a na základe uznesenia z 19. septembra 2012, sa hlavné pojednávanie 25. septembra 2012 konalo v neprítomnosti obvineného Y. O.. Právo na záverečnú reč a na posledné slovo obvinenému takýmto spôsobom odopreté nebolo.

Obvinený upozornil na nezákonne vykonané dôkazy, a to výsluchy svedkov N., V., B. a iných (napr. sv. Z., F., Z.) na hlavných pojednávaniach jednak v tom smere, že boli poučovaní spoločne, pričom ich súd nepoučil v zmysle § 139 ods. 2 Tr. por., a jednak, že sa výslovne nevyjadrili, či využívajú svoje právo nevypovedať.

Svedok musí byť poučený i o práve odoprieť výpoveď, musí sa k tomuto poučeniu výslovne vyjadríť, a ak má právo odoprieť výpoveď, musí výslovne prehlásiť, či toto právo využíva alebo nie. Trestný poriadok však neupravuje presné znenie vyjadrenia. Z takejto právnej úpravy vyplýva, že musí byť urobené tak, aby nevznikli pochybnosti o vôli svedka využiť, resp. nevyužiť toto právo. Svedka nemožno nútiť, aby k tomu použil priamo formuláciu uvedenú v zákone. Navyše hlavným účelom inštitútu poučenia svedka podľa § 130 ods. 1 Tr. por. je chrániť oprávnené záujmy vyslúchaného svedka, nie obvineného.

V tejto súvislosti je treba konštatovať, že je postačujúce, ak obsah výslovného vyjadrenia svedka k poučeniu podľa § 130 Tr. por. je zachytený v zápisniciach o výsluchu z hlavného pojednávania a zvukových záznamov v takej formulácii, že vypovedať bude/chce (N., V., Z., U. a i.) alebo ak je daný

súhlas formou odpovede na otázku predsedníčky senátu, či svedok vypovedať bude (E., N., O. a i.), tak ako to bolo v posudzovanom prípade. Pred výsluchom boli všetci namietaní svedkovia predsedníčkou senátu riadne poučení v zmysle príslušných zákonných ustanovení v takom rozsahu, v akom poučení mali byť, pričom podľa § 139 ods. 2 Tr. por. boli títo poučení v prípravnom konaní.

Na záver sa je potrebné vyjadriť k poslednej námietke obvineného O. súvisiacej s prítomnosťou svedka Q. pri výsluchu iných svedkov (N. a W.) na hlavnom pojednávaní 28. júna 2012, ktorú použil až v konaní pred dovolacím súdom, pričom v zmysle § 371 ods. 4 prvá veta Tr. por. ju ani nie je možné použiť. Napriek uvedenému, ako aj zjavnej účelovosti vyhľadávania procesných chýb, je treba poukázať na tú skutočnosť, že v rámci prvej časti predmetného pojednávania sa svedok Q. v pojednávacej miestnosti nachádzal, rovnako tak, ako svedkovia N. a W.. Následne po vyhlásení prestávky a prerušenia pojednávania v čase o 10.36 hod. (do 10.54 hod.) opustili pojednávaciu miestnosť, tak ako svedok Q., aj poškodení N. a W., a vrátili sa až po predvolaní predsedníčkou senátu v čase, kedy bola ich účasť potrebná. Preto v prípade svedka Q. nebolo potrebné túto skutočnosť zaznamenať do zápisnice, keďže pojednávaciu miestnosť opustil z dôvodu vyhlásenej prestávky. Navyše tento svedok bol eskortovaný na súd z Ústavu na výkon väzby Ilava v sprievode príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže, ktorí ho počas prestávky odviekli do špeciálnej eskortnej miestnosti v budove súdu, kde zotrval až do predvolania predsedníčkou senátu o 14.11 hod. Uvedenú okolnosť nenamietal obvinený, ani jeho obhajca (ani iní), ktorý bol prítomný na predmetnom pojednávaní, až do odvolacieho konania.

Z vyššie uvedeného rozboru vyplýva, že dovolanie obsahuje argumenty a subjektívne názory stojace mimo uplatnených dovolacích dôvodov, lebo dovolací súd po preskúmaní veci žiaden z týchto dovolacích dôvodov nezistil.

So zreteľom na to, že v posudzovanej veci neboli splnené podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. e), písm. g) Tr. por., dovolací súd musel dovolanie obvinených Y. O. a L. B. podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.